

Referanse: 2022/98

Dato: 4.februar 2022

Referat fra møte i faglig råd for håndverk, design og produktutvikling (FRHDP)

Dato: 2.februar kl 10.00-14.00

Sted: Digitalt møte på Teams, se link i møteinvitasjonen i Outlook.

Deltakere:

Fra arbeidstakersiden	Fra arbeidsgiversiden
Roald Njålstad, LO (fra kl 10.30) Peter Helland Hansen, LO Ane Vestby Øiesvold, YS Delta Rakel Berge, LO Fagforbundet Asle Bakken, Industri Energi	Kitty Krohn Riege, Spekter Linda Vist, NHO (Handel og service) Egil Sundet, NHO (Norsk Industri)
	Andre organisasjoner
	Gry-Kristina Fors Spein, Sámiid Duodji Einar Stamnes, Norsk Håndverksinstitutt Hildegunn Bjørgen, Kulturrådet
Fra lærerorganisasjoner	Fra skoleeier
Marianne Monsrud, Utdanningsforbundet Håkon Seiertun (vara Svein Anders Tjernsbekk, Utdanningsforbundet) Bjørn Arne Nordahl, Skolenes Landsforbund	Jorun H. Saxrud (vara Jørn Olav Bekkelund, KS) Jan Kristian Vestjord (vara Sylvi Berg, KS)
Fra Elevorganisasjonen	Fra Utdanningsdirektoratet og Sametinget
	Jorunn T. Leegaard, fagansvarlig fra sekretariatet for SRY og faglige råd Marianne Farstad-Jensen (deltar i deler av møtet) Divisjon for læreplan og vurdering Elin Johanne Reite, Divisjon for læreplan og vurdering (deltar i deler av møtet)

Forfall: Sylvi Berg KS, Jørn Olav Bekkelund KS, Vera Heide EO, Svein Anders Tjernsbekk UDF, Maja L. Musum, Virke

Dagsorden:

Sak 2022/1 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden godkjent.

Sak 2022/2 Læremidler smale fagområder - oppfølging sak i rådsmøte 30.november

Rådet behandlet sak om prioritering av fag for utlysning av tilskudd til utvikling av læremidler for smale fagområder. Rådet støttet forslaget til prioritering av fagene båtbygger og urmaker på vg2, samt håndveverfaget, kostymesyerfaget, bunadstilvirkerfaget og orgelbyggerfaget på vg 3. Rådet understreket behovet for utvikling av f eks veiledere og søkemøter for å få fram gode søknader til læremiddelutvikling innen yrkesfagene. Fristen for innspill på prioritering av fag er 1.februar.

Rådet ønsket å jobbe videre med temaet læremidler i smale fag gjennom 2022, og understreket behovet for en oversikt over tilgjengelige digitale og trykte læremidler. Fagansvarlig har startet på et notat, [se link her](#).

Fra diskusjonen;

Rådet har tidligere hatt en liten arbeidsgruppe som fulgte arbeidet med utlysning og utvikling av læremidler. Det ble understreket at dokumentasjonsprosjektene som lages av Norsk håndverksinstitutt er tilgjengelig og kan være interessante, men de er ikke utviklet for bruk som læremidler. Dersom det nedsettes en liten arbeidsgruppe fra rådet for videre oppfølging må det skilles mellom læremidler for vg nivå og videreutdanning. Behov for å se på hva som finnes og hva som er behovene – hva som idag brukes som ikke er utviklet som læremidler etter ny læreplan. Noen fag, eks urmaker, har ikke hatt nye læremidler etter reform 94.

Vedtak;

Rådet sjekker i egne miljøer og legger inn læremidler, eller behov for læremidler, i oversikten som er under arbeid. Rådet fortsetter å jobbe med dette temaet videre gjennom året, gjerne med en liten arbeidsgruppe, og tar saken opp i videre møter. Det kan være aktuelt med kort undersøkelse til ulike fagmiljøer, et webinar el for å kartlegge nærmere hva som finnes og hva som bør prioriteres for 2023. Rådet understreker behovet for god veiledning, søkemøter el for å styrke søknader om læremiddelutvikling til smale fag i utlysningen i 2022. Rådet bidrar gjerne inn i arbeidet for dette.

Sak 2022/3 Fylkesbesøk til Vestland eller Troms og Finnmark høst 2022

Rådet behandlet sak om fylkesbesøk i møtet 30.11. 21. Hensikten med fylkesbesøk er å skape en dialog mellom rådene og fylkeskommuner, bransjer/sektorer og skoler om utfordringer i utdanningsprogrammet (ref Retningslinjer for samarbeid pkt 4.6).

De faglige rådene har fått frist til 1.mars med å sende inn søknad til direktoratet. Rådene bes om å planlegge fylkesbesøk i høst eller våren 2023 av hensyn til usikkerhet om pandemisituasjonen.

Rådet vedtok i møte 30.11.21 å ta utgangspunkt i rådets søknad om fylkesbesøk fra 2020 som ikke ble gjennomført på grunn av pandemien. Rådet har i 2018 planlagt for tur til Sogn og Fjordane som ikke ble gjennomført. Et alternativ kan være å koble besøk til fylkeskommunen og videregående skoler i Vestland fk i Bergens-området, med bedriftsbesøk i tidligere Sogn og Fjordane fylke. Basert på tidligere forslag er utkast til søknad laget, se [forslag til søknad her](#).

Fra diskusjonen;

Det er viktig å få tydeligere fram i søknaden hvorfor rådet ønsker å besøke ett av de to fylkene. Fagansvarlig Jorunn sender ut en forespørsel om datoer til rådet, og jobber mer med utkast til detaljert program. Det er interessant å besøke også små aktører, og fag som er i ferd med forsvinne. Avstander i nord må håndteres dersom det blir Troms og Finnmark.

Vedtak:

FRHDP sender søknad om fylkesbesøk i uke 45, 46 el 47 til enten Vestland fylkeskommune eller Troms og Finnmark fylkeskommune, jfr vedlagte søknad.

Sak 2022/4 Eksamen vg3 for praksiskandidater – eksempelloppgaver i nye lærefag våren 2022

Praksiskandidatordningen er regulert i opplæringsloven § 3-5. Bestemmelsen gjør det mulig å ta fag- eller svenneprøve på grunnlag av allsidig praksis i faget som er 25 prosent lengre enn den fastsatte læretiden. Allsidig praksis i faget henviser til lærefaget (Vg3-læreplanen). Les mer om [praksiskandidatordningen og Læreplanverket for Kunnskapsløftet LK20 her](#).

Våren 2022 skal det gjennomføres skriftlig eksamen i en rekke nye lærefag for praksiskandidater. Udir har publisert eksempelloppgaver som viser hvordan eksamensoppgaver i disse lærefagene kan være. Direktoratet henter inn tilbakemeldinger til oppbygging av eksamensoppgaver nå. Frist for tilbakemeldinger til direktoratet er 25.mars. Tilbakemeldingene er viktige for arbeidet med de endelige oppgavene som blir gitt til eksamen våren 2022. [Oppgavene finner du på udir.no](#) (passord er Eksamen).

Elin Johanne Reite fra Utdanningsdirektoratet deltok i møtet og orienterte om saken.

Vedtak:

Rådet har tatt saken til orientering. Innspill til lærefag fra utdanningsprogrammet hvor det bør utvikles eksempelloppgaver kan sendes fagansvarlig Jorunn. Det samme gjelder evt innspill til eksempelloppgavene som er lagt ut fra andre utdanningsprogram.

Fristen for innspill er 25.mars.

Sak 2022/5 European Skills week

[European vocational skills week](#) arrangeres 16.-20. mai i år. Formålet med uka er å synliggjøre fag- og yrkesopplæring og utveksle god praksis, fra det lokale til det europeiske nivået. Et hovedtema for årets uke er fag- og yrkesopplæring og det grønne skifte. En rekke små og større arrangement gjennomføres, og kan være digitale eller stedlige arrangement. Rådet drøfter om det er interesse å synliggjøre utdanningsprogrammet eller tradisjonshåndverksfag ifm uka.

Fra diskusjonen;

Norsk håndverksinstitutt/Senter for små og verneverdige fag orienterte om aktiviteter under planlegging, blant annet bygningsvernkongress i juni. Det undersøkes litt mer med flere miljøer. Kulturrådet har dialog med nettverk med museer, og undersøker om dette kan være aktuelt. Det kan også være aktuelt for lærebedrifter. Et innspill kan også være å løfte samiske fag i denne sammenheng. Jorunn undersøker nærmere i direktoratet og deler informasjon.

Vedtak;

Saken tatt til orientering.

Sak 2022/6 Kryssløp – spørsmål til rådet om nedlagt kryssløp til vg 2 gull- og sølvsmedhåndverk

Kunnskapsdepartementet besluttet i november 2021 nye kryssløp, [se brev her](#). Utdanningsdirektoratet ba i juni i fjor de faglige rådene om å kartlegge relevansen av de nasjonale kryssløpene som var merket i tilbudsstrukturen 2020/21, og de søknadene om kryssløp som har kommet under arbeidet med fagfornyelsen yrkesfag. Videre ble rådene bedt om å vurdere kriterier for å videreføre eksisterende eller opprette nye nasjonale kryssløp.

Sak om beslutning om nye kryssløp ble behandlet i FRHDP i møte i juni 2021. Rådet mente det ikke bør være kryssløp fra vg1 teknologi og industrifag til vg2 gull- og sølvsmedhåndverk. Begrunnelsen var at vg1 teknologi- og industrifag gir for lite trening på håndverk; det å lage skisser, kjennskap til design, kulturuttrykk, stilhistorie; altså tegning, form og farge. FRHDP vedtok i møte 9.juni 2021 å slutte seg til anbefalingene fra de ulike arbeidsgruppene. [Se referat her](#).

Det er meldt sterk bekymring til AU for rekruttering til vg 2 gull og sølvsmedhåndverk hvis kryssløp fra vg1 Teknologi og industrifag ikke lenger vil være mulig. Det faglige rådet diskuterer i møte hvordan saken kan følges opp, evt gjennom forslag til søknad om endring i [portalen for endringsforslag](#).

Fra diskusjonen;

Det forrige rådet jobbet i arbeidsgrupper med kryssløpene, som ble lagt til grunn i rådets behandling. Det ble vektlagt at det håndverksmessige er litt lite dekket i læreplanene fra TEK. Det er et innspill fra aktører i bransjen om at undervisningen kan legges opp slik at det tas inn i vg 2. Det kan være argumenter for å se på dette kryssløpet igjen, blant annet manglende rekruttering til små håndverksfag. Forslag til endringer må gå gjennom portalen

som er laget på direktoratets nettsider. Det er bra at det er laget en portal, slik at det blir en kanal for å søke om endringer utfra behov. Det er også lignende saker til diskusjon i andre faglige råd, som følges opp gjennom portalen. Ved en søknad vil rådet få sak som del av behandlingen i direktoratet.

Vedtak;

Rådet diskuterte saken og tok den til orientering. Rådet anmoder søkere om å bruke portalen for endringsforslag til yrkesfagene.

Sak 2022/7 Orienteringssaker

Riggerfaget – kort orientering om status

Søknaden er under behandling i direktoratet, og det jobbes nå med grunnlaget for beslutning i Utdanningsdirektoratet i saken.

Yrkesbeskrivelser - oppfølging sak i rådsmøte 30.november

Rådet behandlet sak om kvalitetssikring av yrkesbeskrivelser på www.utdanning.no. De fleste av yrkesbeskrivelsene knyttet til utdanningsprogrammet Håndverk, design og produktutvikling er nylig gjennomgått av fagmiljøer blant andre Norsk håndverksinstitutt. Rådet fordelte programområder mellom seg, og kommentarer og justeringer til yrkesbeskrivelsene som er kommet inn fra rådet er lagt inn i oversikten, [se link her](#).

Kommentarer fra alle de faglige rådene sendes samlet fra Utdanningsdirektoratet til HK-dir som har ansvar for utdanning.no.

Verneverdige tradisjonshåndverksfag som utløser ekstra tilskudd

Fylkeskommunene gir et ekstra tilskudd til lærebedrifter for lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater som tegner lærekontrakt/opplæringskontrakt i verneverdige tradisjonshåndverksfag. Tilskuddet gis i tillegg til basistilskuddet (basistilskudd 1) og per år for læretiden i bedrift.

Følgende kriterier ligger til grunn for at fag skal få ekstra tilskudd:

- Faget skal være en del av tilbudsstrukturen for videregående opplæring eller være godkjent som et forsøk.
- Faget er truet og fagkunnskaper står i fare for å dø ut på grunn av mangel på ny rekruttering.
- Faget skal ivareta tradisjonelle håndverksfaglige teknikker, materialer og metoder.
- Faget har kulturell verdi, som det av samfunnsmessige årsaker er viktig å videreføre.

Utdanningsdirektoratet avgjør, etter innspill fra Sekretariatet for små og verneverdige fag (SSV) og de faglige rådene, hvilke fag som skal regnes som verneverdige tradisjonshåndverksfag. Saken ble behandlet i faglig råd for naturbruk, faglig råd for elektro og datateknologi og i faglig råd for håndverk, design og produktutvikling. Direktoratets innstilling fikk i hovedsak tilslutning, med unntak av at faglig råd elektro og

datateknologi vedtok at optronikerfaget fortsatt burde stå på listen over verneverdige tradisjonshåndverksfag. Faglig råd for naturbruk spilte inn forslag om at reindriftsfaget burde være på listen. Direktoratet skal utrede innspillet om reindriftsfaget.

Listen over verneverdige tradisjonshåndverksfag som utløser tilskudd pr 2022 er vedtatt og publisert på [nettsidene til direktoratet](#). Justeringer i listen i 2022 henger i stor grad sammen med implementering av ny tilbudsstruktur og nye læreplaner i fag- og yrkesopplæringen. Bilsalmakerfaget tas inn på listen. Sturumakerfaget, nautisk instrumentmakerfaget, glasshåndverkerfaget, optronikerfaget og modellbyggerfaget tas ut av listen fra 1.8.22. Løpende lærekontrakter sikres tilskudd gjennom overgangsordning.

Prioriteringer for arbeidet og oppdrag til Utdanningsdirektoratet i 2022

Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til direktoratet gir en oversikt over økonomiske rammer, beskrivelse av styring og en oversikt over oppdrag og hva som skal prioriteres dette året. Se tildelingsbrev fra [Kunnskapsdepartementet samlet her](#).

En stor del av oppdrag som direktoratet utreder er saker hvor faglige råd bidrar med kunnskap og gir råd. Fagansvarlig ga en kort gjennomgang i møtet 2.februar om prioriteringer og oppdrag.

Noen viktige datoer for ny statistikk og forskningsrapporter i vår

Utdanningsdirektoratets kalender med oversikt over datoer for publisering av statistikk og andre nyheter finner dere [her](#). Noen temaer framover er;

- Ukentlig rapportering permitterte lærlinger
- Lærlingeundersøkelsen, hovedfunn – 16.februar
- Gjennomføring læretid – 24.februar
- Evaluering av fagfornyelsen, yrkesfag – 1.mars og 1.april (mulig noe forsinkelse)

Forskningsrapporter etter oppdrag fra direktoratet finner dere i [linken her](#).

Representasjon i rådet

Leder orienterte om at det er en plass fra arbeidsgiversiden hvor det ikke er oppnevnt representant foreløpig. Rådet er allerede stort sammenlignet med andre faglige råd, men har samtidig et stort antall lærefag som skal dekkes. Det er Utdanningsdirektoratet som oppnevner representanter til de faglige rådene. Rådet vil vurdere om det er fagområder som idag er lite dekket i rådet, og vurdere om det er behov for oppnevning av representant i inneværende periode.

Søknad navneendring lærefag

I forbindelse med fagfornyelsen er foretatt en navneendring fra Sametinget vg3 veve- og håndstrikkeuodjifaget til vg3 ull- og garnduodjifaget, som er oversendt direktoratet i juni 2021. Saken tas opp i FRHDP så fort som mulig.

Vedtak, Sakene ble tatt til orientering.

Sak 2022/8 Saker til møte 28.mars og diskusjon om prioriteringer for rådet i år
Er det saker rådet ønsker å ta opp til møtet 28.mars eller evt 13.juni?

Saker rådet vil prioritere i arbeidet i vår?

Fra diskusjonen;

Rådet tok opp hvordan det kan gi veiledning til miljøer som jobber med ulike søknader til endringer i tilbudsstruktur og læreplaner. Dels handler det om veiledning på kriterier, krav og prosesser og dels om å koble sammen ulike fagmiljøer og aktører. Et forslag er å sette dette opp som en sak i møter videre.

Vedtak; Sekretariatet og AU jobber videre med saken, og oppretter dialog med flere relevante aktører.